

Flølo Britt-Marit

Fra: Postmottak KKD
Sendt: 20. april 2004 07:55
Til: Flølo Britt-Marit; Nybo Wenche Stadven
Emne: VS: Omdanning av Norsk språkråd - høring - Høringsuttalelse fra Universitet i tromsø

Høringsuttalelse fra Universitet i Kultur- og kirkedep.
KU
23.04.2004
2002/2484-081

- Høringsuttalelse fra Universit...
- Vedlegg rsendelsesbrev
- Vedlegg Hurøringsuttalelse fra
- Vedlegg Drøringsuttalelse fra
- Vedlegg Uøringsuttalelse fra S

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Karen Marie Christensen [mailto:Karen.Marie.Christensen@adm.uit.no]
Sendt: 19. april 2004 18:02
Til: postmottak@kkd.dep.no
Emne: Omdanning av Norsk språkråd - høring - Høringsuttalelse fra Universitetet i tromsø

Sender hermed over høringsuttalelse fra Universitetet i Tromsø angående omdanning av Norsk språkråd - deres ref 2002/2484 KU/KU3 IE:ksl. Høringsuttalelsen er også sendt i posten.

Vedlagt følger:

- Høringsuttalelse fra Universitetet i Tromsø med vedlegg:
- Oversendelsesbrev fra Det humanistiske fakultet
- Høringsuttalelse fra Det humanistiske fakultet
- Høringsuttalelse fra Universitetsbiblioteket
- Høringsuttalelse fra Studieavdelingen

Vennlig hilsen
Karen Marie Christensen

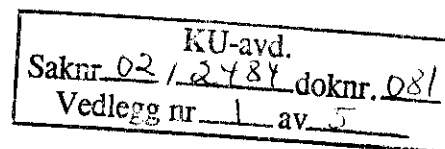
*****

Karen Marie Christensen
Nestleder / Deputy director
Informasjonsavdelinga / Department of Information
Universitetet i Tromsø / University of Tromsø
N - 9037 TROMSØ

Telefon / Phone: + 47 77 64 49 80
Mobil / Cellphone: + 47 90 07 79 74
Faks / Fax: + 47 77 64 64 00
Web: <http://uit.no>

*****

<<Høringsuttalelse fra Universitetet i Tromsø.doc>> <<Vedlegg Oversendelsesbrev Humanistiske fakultet.doc>> <<Vedlegg Høringsuttalelse fra Det humanistiske fakultet.rtf>> <<Vedlegg Høringsuttalelse fra Universitetsbibiloteket.doc>> <<Vedlegg Høringsuttalelse fra Studieavdelingen.doc>>

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 200400536-8/KMC/008

Dato: 19.04.2004

OMDANNING AV NORSK SPRÅKRÅD - HØRINGSUTTALELSE FRA UNIVERSITETET I TROMSØ

Vi viser til brevet "Omdanning av Norsk språkråd – høring" av 20.01.04 fra Kultur- og kirkedepartementet. Vi har bedt om innspill til høringen fra alle enheter ved Universitetet i Tromsø, og tre enheter har svart (innspillene følger vedlagt).

Høringsbrevet ber om svar på særlig to spørsmål: aktuelle språkpolitiske utfordringer som kan danne grunnlag for en samlet strategi for det nye organet og bidrag til språkpolitisk arbeid som kan sikre det nye organets samfunnsforankring. Innspillene fra Universitetet i Tromsø kan i forhold til de to spørsmålene sammenfattes slik:

Aktuelle språkpolitiske utfordringer

1) En mer helhetlig norsk språkpolitikk

En mer helhetlig språkpolitikk er en av intensjonene i Kulturmeldingen som nylig ble behandlet i Stortinget. På visse områder kan det synes som om det språklige ansvaret er for fragmentert i dagens situasjon.

Et eksempel på dette er behandlingen av navnesaker. Mens stednavnsaker hører inn under Språkrådet, ligger saker som gjelder personnavn under Justisdepartementet (og dermed utenfor ansvarsområdet til Språkrådet). Det kan synes naturlig at alle navnesaker blir lagt til det nye språkorganet. En viktig grunn til at også personnavnene bør høre inn under det nye organet, er at disse navnene oftere forutsetter språklig, dvs. navnefaglig innsikt, enn juridisk kompetanse.

Et annet eksempel på fragmentert språklig ansvar er at spørsmålet om engelsk som alternativt undervisningsspråk på universitetene blir behandlet i Utdannings- og forskningsdepartementet (se eget punkt under). I det samme departementet ble også de nye gradsbetegnelser bestemt – *bachelor* og *master* – dvs. betegnelser som harmonerer dårlig med norsk språk.

2) Minoritetsspråk

Departementet har ikke funnet det aktuelt at språksituasjonen til personer med fremmedkulturell bakgrunn bør inngå i ansvarsområdet til den nye institusjonen. Universitetet i Tromsø ser det som en aktuell og viktig språkpolitisk utfordring for det nye organet også å ta seg av spørsmål som gjelder minoritetsspråk i Norge – både språk som i lengre tid har vært minoritets-

UNIVERSITETSDIREKTØREN

Informasjonsavdelinga

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, http://uit.no
nestleder Karen Marie B. Christensen, tlf 77 64 49 80, faks 77 64 64 00, e-post karen.marie.christensen@adm.uit.no

språk (f.eks. samisk og kvensk) og nyere minoritetsspråk.

Vi viser til at faggruppen for finsk ved Institutt for språkvitenskap ved Det humanistiske fakultet har sendt brev direkte til departementet med sitt syn på at det kvenske språk ikke er inkludert i det nye språkorganet.

3) Norsk som språk i høyere utdanning

Universitetet i Tromsø vil poengtere det felles ansvaret staten og de høyere utdanningsinstitusjonene må ha for utviklingen av norsk språk i undervisnings-, formidlings- og forskningssammenheng. Dette ansvaret må også det nye språkpolitiske organet ta. Dette er også i tråd med hva Universitetet pekte på i sin høringsuttalelse i forbindelse med Ryssdal-utvalgets innstilling "Ny lov om universiteter og høyskoler" (fra Universitetet i Tromsøs høringsuttalelse av 28.01.04, side 4):

"§ 1-4 Virkemidler

Tidligere var det fastsatt i lov om universiteter og høyskoler § 2 nr. 7 at undervisningsspråket normalt skal være norsk. Universitetet ønsker at den nye loven skal inneholde en slik bestemmelse. Universitetet mener at en slik bestemmelse ikke vil være til hinder for at enkelte utdanningstilbud kan undervises på engelsk. Det vises til den praksis som har vært ved universitetene de siste årene.

Skal norsk bestå som et fullverdig og levende språk i utvikling også i framtiden, må høyere utdanning, forskning og forskningsformidling i hovedsak skje på norsk. Det er ellers en fare for at engelsk gradvis vil fortrenge norsk innenfor høyskole- og universitetssystemet. Om så skjer, vil resultatet bli en svekket norsk språkkultur."

4) Normering

Normering må fremdeles være en viktig oppgave for et organ som er tillagt hovedansvaret for norsk språk. Om ikke et statlig organ med faglig og politisk ansvar driver kritisk normeringspolitikk, er arenaen åpen for de store, private normeringsaktørene, som for eksempel forlag og aviser. Det er viktig at normering skjer i samarbeid med faglige miljø på universitet og høyskoler.

Det nye organets tilknytning til samfunnet

1) Lovhjemmel

Det nye organet må bli opprettet ved lov, og det langsiktige mandatet bli formulert som del av lovteksten. Mandatet bør bl.a. omfatte vern av norsk språk – varianter av norsk skriftlig og muntlig. I tråd med ønsket om en mer helhetlig språkpolitikk, er det viktig at organet får en faglig selvstendig status som ikke kan endres eller organiseres bort etter skiftende politiske, administrative eller økonomiske prioriteringer.

2) Lokalisering

Omdanningen av Norsk språkråd kan være en anledning til å drøfte ny lokalisering av organet. Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Tromsø foreslår flytting til Bergen, der en både vil ha kontakt med et norskfaglig forskningsmiljø (Universitetet i Bergen) og med et omland der nynorsk er i aktiv bruk.

3) Et mer offensivt og slagkraftig organ for norsk språk

Norsk språkråd har ofte vært i etterkant av den språklige utviklingen. En må være tidlig ute med forslag om mer norskpregede ord i stedet for f.eks. engelske, og en må da ta i bruk kanaler som engasjerer bredere lag av folket. Et vellykket eksempel på dette er TV-serien om norsk språk der en representant for Språkrådet i det første programmet (24.03.04) gjorde seerne

oppmerksomme på norske ord og uttryksmåter som kunne brukes i stedet for engelske. Ved en mer aktiv bruk av moderne media kan det nye organet komme i dialog med folk flest og på den måten ha større sjanse for å få gjennomslag for forslagene sine.

Til slutt vil vi viderebringe forslag til navn på det nye språkorganet fra Det humanistiske fakultet: NORSK SPRÅKFORUM. Fakultetet begrunner forslaget slik: "Ein kan her ta utgangspunkt i ordet *forum* som i romarsk samanheng bl.a. var brukt om Forum Romanum, ("Roma-torget"), som var eit torg, dvs. ein samlingsstad for politikk, kultur, handel og daglegliv. *Norsk språkforum* kan såleis signalisere ein open møteplass for alle dei som er engasjerte i vern og utvikling av norsk språk. Vi meiner at den meir utovervendte rolla som det nye språkorganet er tiltenkt, kjem fram gjennom namnet *Norsk språkforum*."

Vennlig hilsen

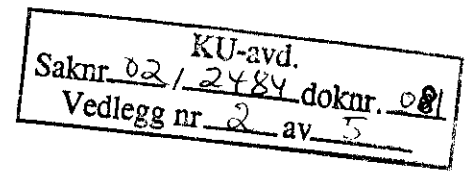
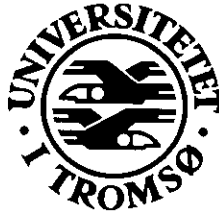
Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Morten Thoresen
informasjonsdirektør

Saksbehandler: Nestleder Karen Marie B. Christensen, Informasjonsavdelingen

Vedlegg: Høringsuttalelse fra Det humanistiske fakultet
Høringsuttalelse fra Universitetsbiblioteket
Høringsuttalelse fra Studieavdelingen

Denne høringsuttalelsen sendes også på e-post til postmottak@kkd.dep.no slik vi er bedt om å gjøre i brevet fra departementet.

Universitetsdirektøren
v/Informasjonsavdelinga

Deres ref.:

Vår ref.: 200400536-5/JNO/008

Dato: 25.03.2004

**OMDANNING AV NORSK SPRÅKRÅD - HØRING - SVAR PÅ HØRING FRA DET
HUMANISTISKE FAKULTET**

Institutt for språkvitenskap ved Det humanistiske fakultet har behandlet saken og gitt sin tilslutning til vedlagte uttalelse.

Vi er gjort kjent med at faggruppen for finsk har sendt brev direkte til departementet med sitt syn på at det kvenske språket ikke er inkludert i det nye språkorganet.

Vennlig hilsen

Eirik Liland
fakultetsdirektør

Jorun Nordmo
kontorsjef

DET HUMANISTISKE FAKULTET

Administrasjonen

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, <http://uit.no>
kontorsjef Jorun Nordmo, tlf 77 64 42 43, faks 77 64 42 39, e-post jorun.nordmo@hum.uit.no

Tromsø 25.3.04

Høringsnotat om omdanning av Norsk språkråd

Fråsegn frå Det humanistiske fakultet, Universitetet i Tromsø

Vi viser til skrivet "Omdanning av Norsk språkråd – høring" frå Kultur- og kyrkjedepartementet (20.1.04). I denne samanhengen vil vi gjere greie for merknadene våre nedafor.

1. Lovheimel

Vi ser det som viktig at det nye språkorganet blir heimla i lovs form. I denne lova må det også stå noko om kva som er føremålet med det nye språkorganet, bl.a. vern av norsk språk. Dette vernet må også omfatte variantar av skriven og talt norsk.

2. Minoritetsspråk

Vi går inn for at det nye organet også skal ta seg av spørsmål som gjeld minoritetsspråk i Noreg – både språk som i lengre tid har vore minoritetsspråk (t.d. samisk og kvensk) og nyare minoritetsspråk.

3. Normering

Vi meiner at normering framleis må vere ei viktig oppgåve for eit organ som er tillagt eit hovudansvar for norsk språk. Normeringa må skje i nær kontakt med representantar for fagmiljøa ved universitet og høgskolar.

4. Lokalisering

Omdanninga av Språkrådet er etter vårt syn eit passende høve til å drøfte lokaliseringa av det nye organet. Vi vil gjere framlegg om ei flytting til Bergen, der ein både vil ha kontakt med eit norskfagleg forskingsmiljø (Universitetet i Bergen) og med eit omland der nynorsk er i aktiv bruk.

5. Eit meir offensivt og slagkraftig organ for norsk språk

Norsk språkråd har ofte vore i etterkant av den språklege utviklinga. Ein har t.d. vore for seint på banen når nye ord og uttrykk har kome inn frå utlandet, t.d. frå den angloamerikanske verda. Dermed har folk brukt ord som *mail* (og det tilhørande verbet *maile*) i lengre tid før Språkrådet har kome med sine råd. Ein må vere tidleg ute med framlegg om meir norskprega ord i staden for engelske, og ein må da ta i bruk kanalar som engasjerer breiare lag av folket. Eit vellykka døme på dette var det fyrste TV-programmet (24.3.04) i ein serie på åtte om norsk språk. I dette fyrste programmet var det bl.a. ein representant for Språkrådet som gjorde

sjåarane merksame på norske ord og uttrykksmåtar som kunne brukast i staden for engelske. Ved ein meir aktiv bruk av moderne media kan Språkrådet kome i dialog med folk flest og på den måten ha større sjanse for å få gjennomslag for framlegga sine, t.d. *idédugnad* i staden for *brain storm*.

6. Ein meir heilskapleg norsk språkpolitikk

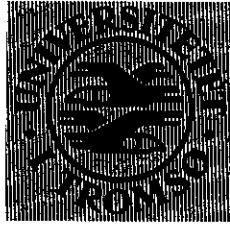
På somme område kan det synast som at det språklege ansvaret er for *fragmentert* i dagens situasjon. Eit døme på dette er behandlinga av namnesaker. Mens stadnamnsaker høyrer inn under Språkrådet, ligg saker som gjeld personnamn, under Justisdepartementet (og dermed utafør ansvarsområdet til Språkrådet). Det kan synast naturleg at alle namnesaker (også dei som gjeld personnamn) blir lagde til det nye språkorganet. Ein viktig grunn til at også personnamna bør høyre inn under det nye organet, er at desse namna oftare føreset språkleg, dvs. namnefagleg innsikt, enn reint juridisk kompetanse.

Eit anna døme på fragmentert språkleg ansvar er at spørsmålet om engelsk som alternativt undervisningsspråk på universiteta vart behandla i Utdannings- og forskingsdepartementet. (Ved denne avgjerda vart det opna for bruk av engelsk som undervisningsspråk.) I det same departementet vart også dei nye gradsnemningane bestemt – *bachelor* og *master*, dvs. nemningar som harmonerer dårleg med norsk språk.

7. Namn på det nye språkorganet

Vi har dette framlegget til namn: NORSK SPRÅKFORUM

Ein kan her ta utgangspunkt i ordet *forum* som i romarsk samanheng bl.a. var brukt om Forum Romanum, ("Roma-torget"), som var eit torg, dvs. ein samlingsstad for politikk, kultur, handel og daglegliv. *Norsk språkforum* kan såleis signalere ein open møteplass for alle dei som er engasjerte i vern og utvikling av norsk språk. Vi meiner at den meir utovervendte rolla som det nye språkorganet er tiltenkt, kjem fram gjennom namnet *Norsk språkforum*.

KU-avd.
Saknr. <u>02/2484</u> doknr. <u>081</u>
Vedlegg nr <u>4</u> av <u>5</u>

UDIR
Informasjonsavdelingen

Deres ref.:

Vår ref.: 200400536-6/RRR/008

Dato: 30.03.2004

OMDANNING AV NORSK SPRÅKRÅD - HØRING — HØRINGSUTTALELSE FRA UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

Viser til brev datert 19.02.2004, der det inviteres til intern høring i samband med omdanningen av Norges språkråd.

I prosjektskissen er det reist spørsmål om hvorvidt språksituasjonen for personer med fremmedkulturell bakgrunn bør inngå i ansvarsområdet til den nye institusjonen. Dette har Departementet ikke funnet aktuelt. Universitetsbiblioteket ønsker med dette å påpeke at det hadde vært naturlig at man i prosjektskissen også foretok en avveining med tanke på den nye institusjonens rolle i samband med språksituasjonen for den samiske/kvensktalende delen av befolkningen.

Universitetsbiblioteket ser det som viktig at Universitetet i Tromsø, i sin felles høringsuttalelse, påpeker nettopp dette forholdet som en aktuell og viktig språkpolitisk utfordring.

Utover dette har Universitetsbiblioteket ingen merknader.

Vennlig hilsen

Helge Salvesen
bibliotekdirektør

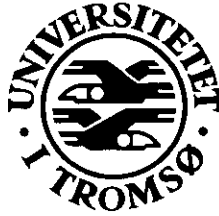
Runa Rønning Ryeng
rådgiver

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

Administrasjonen

Universitetet i Tromsø, N-9037 Tromsø, telefon 77 64 40 00, telefaks 77 64 45 90
Runa Rønning Ryeng, rådgiver, direkte innvalg 77 64 64 94, e-post runa.r.ryeng@ub.uit.no

KU-avd
Saknr. 02/2484 doknr. 081
Vedlegg nr 5 av 5

Dykkar ref.:

Vår ref.: 200400536-7/SHB/008

Dato: 02.04.2004

OMDANNING AV NORSK SPRÅKRÅD – INTERN HØYRING FRÅ STUDIEAVDELINGA

Høyringsbrevet ber om svar på særleg to spørsmål: aktuelle språkpolitiske utfordringar som kan danne grunnlag for ein samla strategi for det nye organet, og bidrag til språkpolitiske arbeid som kan "samfunnsforankre" organet.

Aktuelle språkpolitiske utfordringar

1) Norsk som språk i høgare utdanning

I tråd med UiTø si høyring om Ryssdal-utvalet, vil Studieavdelinga på nytt poengtere det felles ansvaret staten og dei høgare utdanningsinstitusjonane må ha for utviklinga av norsk språk i undervisnings-, formidlings- og forskingssamanheng. Dette ansvaret må også den nye språkpolitiske organet ta. Frå høyringsuttalen (DocuLivenummer **200305393** side 4):

"§ 1-4 Virkemidler

Tidligere var det fastsatt i lov om universiteter og høgskoler § 2 nr. 7 at undervisningsspråket normalt skal være norsk. Universitetet ønsker at den nye loven skal inneholde en slik bestemmelse. Universitetet mener at en slik bestemmelse ikke vil være til hinder for at enkelte utdanningstilbud kan undervises på engelsk. Det vises til den praksis som har vært ved universitetene de siste årene.

Skal norsk bestå som et fullverdig og levende språk i utvikling også i framtiden, må høyere utdanning, forskning og forskningsformidling i hovedsak skje på norsk. Det er ellers en fare for at engelsk gradvis vil fortrenge norsk innenfor høyskole- og universitetssystemet. Om så skjer, vil resultatet bli en svekket norsk språkkultur."

2) Normering

Normering må framleis vera ei sentral oppgåve for eit organ som har ansvar for norsk språk. Om ikkje eit statleg organ, med fagleg og politisk ansvar, driv kritisk normeringspolitikk, er arenaen open for dei store, private normeringsaktørane, som til dømes forlag og aviser. Då blir det vanskelegare å drive "ein meir heilskapleg språkpolitikk", som er ein av intensjonane i Kulturmeldinga som nyleg vart handsama i Stortinget. Det er viktig at normering skjer i samarbeid med faglege miljø på universitet og høgskolar.

UNIVERSITETSDIREKTØREN

Studieavdelinga

Universitetet i Tromsø, N-9037 Tromsø, e-post postmottak@uit.no vev www.uit.no
førstekonsulent, Sigrun Høgetveit Berg, tlf 77 64 68 92, faks 77 64 49 00, e-post sigrun.hogetveit.berg@adm.uit.no

Det nye organet si tilknytning til samfunnet

1) Lovheimel

Det nye organet må bli oppretta ved lov, og det langsiktige mandatet bli formulert som del av lovteksten. I tråd med ønsket om ein meir heilskapleg språkpolitikk, er det viktig at organet får ein fagleg sjølvstendig status som ikkje kan endrast eller organiserast bort etter skiftande politiske, administrative eller økonomiske prioriteringar.

2) Lokalisering

Omdanninga av Norsk språkråd kan vera høvet til å drøfte ei ny lokalisering av organet. Det norske språkmangfaldet blir spegla like godt i Tromsø eller Bergen, som i Oslo.

Med vennleg helsing

Ingrid Bergslid Salvesen
studiedirektør

Sigrun Høgetveit Berg
førstekonsulent